

BOSHLANG'ICH TA'LIM JARAYONIDA STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI O'QUVCHILARNING KREATIV FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Aliyeva Navro'zbibi Abdujalilovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti magistranti

Imanov Baxtiyor Berdiyevich

Ilmiy rahbar: TerDPI. "Texnologiya va geografiya" kafedrasida dosenti p.f.n.

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashning ahamiyati, uning o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdagi o'rni hamda zamonaviy pedagogik metodlar asosida tashkil etish masalalari yoritilgan. Shuningdek, dars jarayonida innovatsion yondashuvlardan foydalanish orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoni hal etish ko'nikmalari va ijodkorligini shakllantirish metodikasi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: STEAM ta'limi, kreativ fikrlash, boshlang'ich ta'lim, innovatsion texnologiyalar, metodika, ijodkorlik, integratsiya, zamonaviy pedagogika.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimiga zamonaviy yondashuvlarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning mustaqil va kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki boshlang'ich sinf o'quvchilarida shakllangan bilim va ko'nikmalar ularning keyingi ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatini belgilaydi.

Hozirgi kunda rivojlangan davlatlar ta'lim tizimida STEAM texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. STEAM — Science (fan), Technology (texnologiya), Engineering (muhandislik), Art (san'at) va Mathematics (matematika) yo'nalishlarining integratsiyasiga asoslangan zamonaviy ta'lim modeli hisoblanadi. Mazkur texnologiya o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan bog'lash, ijodiy yondashuvni rivojlantirish hamda muammoli vaziyatlarni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Asosiy qism

Boshlang'ich ta'limda STEAM texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb etadi. An'anaviy darslarda o'quvchi asosan tayyor bilimni qabul qiluvchi bo'lsa, STEAM yondashuvida u izlanadi, tajriba o'tkazadi, loyihalar yaratadi va yangi g'oyalarni ilgari suradi. Bu esa o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Kreativ fikrlash — bu muammoga noodatiy yondashish, yangi g'oyalarni yaratish va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatidir. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativlikni rivojlantirish uchun o'qituvchi darslarni qiziqarli va interfaol tashkil etishi zarur. STEAM texnologiyalari aynan shu imkoniyatni yaratadi.

Masalan, matematika darslarida geometrik shakllardan turli modellar yasash, texnologiya fanida oddiy konstruksiyalar yaratish yoki tabiatshunoslik darslarida tajribalar o'tkazish orqali o'quvchilarning qiziqishi ortadi. Shu bilan birga, ular amaliy faoliyat davomida muammolarni hal qilishni o'rganadi.

STEAM ta'limining asosiy afzalliklaridan biri fanlararo integratsiyani ta'minlashidir. Ya'ni bir mavzu bir nechta fan bilan bog'langan holda o'rganiladi.

Bu esa o'quvchilarning bilimini mustahkamlash bilan birga, ularning dunyoqarashini kengaytiradi.

Masalan, "Tabiatni asraylik" mavzusida o'quvchilar ekologik muammolar haqida ma'lumot yig'ishi, rasmlar chizishi, oddiy qurilmalar yasashi va hisob-kitob ishlari bajarishi mumkin.

Boshlang'ich ta'limda STEAM metodikasidan foydalanishda loyiha asosida o'qitish muhim o'rin tutadi.

Loyiha faoliyati davomida o'quvchilar kichik guruhlarda ishlaydi, fikr almashadi va hamkorlikda muammoni hal qiladi.

Bu esa ularda kommunikativ kompetensiyalarni ham rivojlantiradi.

Shuningdek, STEAM texnologiyalari o'quvchilarning axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish ko'nikmasini shakllantiradi.

Bugungi raqamli davrda kompyuter, planshet va interaktiv dasturlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshiradi. Multimedia vositalari yordamida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning diqqatini jalb etadi hamda mavzuni tez va oson o'zlashtirishga yordam beradi.

O'qituvchi STEAM ta'limini samarali tashkil etish uchun innovatsion pedagogik metodlardan foydalanishi lozim. Jumladan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Baliq skeleti", "Loyiha metodi", "Muammoli ta'lim" kabi metodlar o'quvchilarning erkin va mustaqil fikrlashini rivojlantiradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uch

[29.05.2026 12:26] Starshiy direktor INTIZOR: un kreativ topshiriqlar berish ham muhim ahamiyatga ega.

Masalan, oddiy buyumlardan yangi qurilmalar yaratish, ertak qahramonlari uchun loyiha ishlab chiqish yoki ekologik muammolarga yechim topish kabi topshiriqlar o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, STEAM ta'limida o'yin texnologiyalaridan foydalanish ham samarali hisoblanadi.

O'yin orqali tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi va faol ishtirokini ta'minlaydi.

Ayniqsa, konstruktorlar, robototexnika elementlari va interaktiv o'yinlardan foydalanish bolalarda tadqiqotchilik ko'nikmasini shakllantiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'lim jarayonida STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llash o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Ushbu texnologiya orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarga yechim topish, ijodkorlik va hamkorlikda ishlash ko'nikmalari shakllanadi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida STEAM metodikasidan samarali foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekiston strategiyasi". – Toshkent, 2021.
3. Tolipov O., Usmonboyeva M. "Pedagogik texnologiyalar". – Toshkent, 2014.
4. Muslimov N. "Innovatsion ta'lim texnologiyalari". – Toshkent, 2016.
5. STEAM Education in Primary Schools. – International Educational Research Journal, 2020.